

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Напрями підготовки: 014.11 "Фізична культура";

017 "Фізична культура і спорт"

Львів – 2018 рік

Робоча програма з дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» для магістрів за напрямами підготовки: 014.11 "Фізична культура"; 017 "Фізична культура і спорт".

Розробник:

Доктор педагогічних наук, професор кафедри Степанченко Наталія Іванівна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол № 1 від "31" серпня 2018 року

Завідувач кафедри
педагогіки та психології _____

Соловйов В.Ф.

"31" серпня 2018 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 014.11 "Фізична культура (середня освіта)"; 017 "Фізична культура і спорт".	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): "Фізична культура"; "Фізична культура і спорт".	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин: - для <i>денної</i> форми навчання згідно графіку проходження навчальних дисциплін; - для <i>заочної</i> форми навчання згідно графіку проведення сесій.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		12 год.	14 год.
		Семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	72 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета психологічної складової курсу – формування психологічної компетентності як компоненту психолого-педагогічної підготовки викладачів та розвиток психологічної культури, спрямованої на розвиток моральних, інтелектуальних особливостей, творчого потенціалу викладача та студента.

Метою педагогічної складової курсу є формування професійної компетентності й особистості майбутнього фахівця у закладі вищої освіти, зокрема його наставляння на готовність до педагогічної діяльності, а також розвиток педагогічної культури, спрямованої на увиразнення інтелектуальних особливостей і творчого потенціалу майбутнього фахівця.

Завдання курсу:

- пізнання особливостей гуманізації і гуманітаризації вищої освіти;
- формування уявлення про особистість, її розвиток, психічне здоров'я і прояв здібностей на шляху самовдосконалення;
- пізнання стилів педагогічного управління;
- формування навичок взаємодії з іншими;
- формування уявлень про психологію управління і імідж сучасного викладача;
- розкриття наукових засад, мети і принципів професійної освіти;
- пізнання особливостей педагогічного процесу;
- формування уявлень щодо принципів, методів і форм організації навчання у виші;
- ознайомлення з методами педагогічних досліджень із проблем професійної підготовки фахівців.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

- знати:

- особливості і принципи гуманістичного підходу до вивчення особистості;
- основні особливості юнацького віку та особливостей екзистенційної кризи;
- критерії психічного здоров'я як складових розвитку особистості;
- особливості спілкування, взаємовідносин у студентській групі;
- засади, на яких ґрунтується державна політика України в галузі вищої освіти;
- принципи гуманістичного підходу до вивчення особистості;
- основні особливості неперервної освіти;
- компоненти професійної культури;
- форми і методи навчання;
- методи контролю і самоконтролю.

- вміти:

- застосовувати у викладацькій діяльності методи та технології психології вищої школи;

- використовувати психологічні та педагогічні знання для організації професійної діяльності (планування, контроль, управління групою тощо);
- скласти психологічний портрет індивідуальності;
- характеризувати освітні рівні вищої школи;
- характеризувати освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», «магістр» за фахом «Фізична культура і спорт»;
- використовувати навчальні ігри у навчально-виховному процесі;
- володіти засадничими категоріями методики викладання у вищій школі та застосовувати їх при виконанні теоретичних і практичних завдань;
- ставити мету, планувати, організовувати, стимулювати, контролювати, аналізувати результати навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- інтегрувати знання, які сприяють зростанню особистості, прояву її творчого потенціалу.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ГУМАНІЗАЦІЯ І ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Психологія вищої школи. Предмет та задачі психології вищої школи. Загальні основи психології вищої школи. Місце психології вищої школи в системі психологічних наук. Категорії психології вищої школи. Зв'язок психології вищої школи з іншими науками. Сучасні методологічні аспекти психології вищої школи. Гуманізація і гуманітаризація вищої освіти. Психологічні вимоги до процесу навчання у вищій школі.

Тема 2. Психологія особистості. Сучасні теорії особистості. Критерії психічного здоров'я особистості. Особистість викладача. Поняття «індивідуальний імідж сучасного педагога». Види іміджів. Функції іміджу. Структура іміджу. Психологічні закономірності формування індивідуального іміджу сучасного педагога. Особистість студента, особливості юнацького віку. Кризи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ.

ПСИХОЛОГІЯ ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ І ВЗАЄМОВІДНОШЕНЬ В ГРУПІ

Тема 3. Соціально-психологічна структура групи. Визначення групи, її структури, видів. Теорії лідерства. Типи лідерів. Стили управління. Стили педагогічного управління. Умови підвищення ефективності управління та співпраці. Умови створення гарної атмосфери у колективі для підвищення ефективності праці підлеглих.

Тема 4. Комунікативний процес. Психологія спілкування. Психологічна характеристика процесу комунікації. Моделі комунікації. Закони успішної комунікації. Види спілкування. Психологічні умови успішного спілкування.

Засоби та бар'єри спілкування. Спілкування як процес сприйняття людьми один одного. Стили педагогічного спілкування. Емоційний інтелект, емоційні компетенції.

Тема 5. Психологія конфлікту. Конфлікти та шляхи їх подолання. Зміст поняття «конфлікт». Типи конфліктів. Умови виникнення конфліктної ситуації. Стратегії поведінки в конфліктній ситуації. Типи конфліктних особистостей.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 6. Система вищої освіти в Україні, тенденції та перспективи розвитку. Вища освіта в Україні, її основні принципи і завдання. Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в розвинених країнах світу у XXI столітті. Інтеграція вищої освіти. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. Організація праці викладача вишу. Педагогічне навантаження.

Тема 7. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Місце та роль методичного забезпечення для якісної підготовки фахівців. Робоча програма дисципліни. План заняття. Опорні конспекти: їхня структура, методичні підходи до написання. Сучасні підручники та навчальні посібники. Комп'ютерна підтримка навчального процесу.

Тема 8. Методика проведення лекційних, семінарських і практичних занять. Види лекцій та їх особливості. Підготовка та організація лекційних занять. Лектор та аудиторія. Імідж лектора, його складові. Семінарські заняття: види і методика їх проведення. Практичні заняття як форма організації навчання. Навчально-методичне забезпечення проведення занять.

Тема 9. Сучасні технології навчання у вищій школі. Сутність педагогічної інноватики. Інтерактивне навчання. Структура та процес ділової гри. Ігрові технології у вищій школі. Методика використання інформаційних технологій навчання: дистанційне навчання, комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації.

Тема 10. Діагностика знань студентів. Компоненти, функції і види контролю знань студентів. Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення. Рейтинговий контроль знань. Особливості проведення заліків та іспитів. Комплексні екзаменаційні білети та методика їх розробки. Методичне забезпечення контролю і оцінки знань студентів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц. стац./з аоч.	Прак . стац./ заоч.	С.Р.ст ац/зао ч
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I				
Тема 1. Психологія вищої школи. Предмет та задачі психології вищої школи	7/7	1/1	2	4/6
Тема 2. Психологія особистості	9/7	1/1	2	6/6

<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	16/14	2/2	4	10/12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II				
Тема 3. Соціально-психологічна структура групи	9/9	1/1	2	6/8
Тема 4. Комунікативний процес	8/9	1/1	1	6/8
Тема 5. Конфлікти та шляхи їх подолання	11/12	2/2	1/2	8/8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	28/30	4/4	4/2	20/24
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III				
Тема 6. Система вищої освіти в Україні, тенденції та перспективи розвитку	10/8	2	2	6/8
Тема 7. Науково-методичне забезпечення навчального процесу	10/8	2	2	6/8
Тема 8. Методика проведення лекційних, семінарських і практичних занять	8/8	-/2	2	6/6
Тема 9. Сучасні технології навчання у виші	10/12	2/2	2/2	6/8
Тема 10. Діагностика знань студентів			2	6/6
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	46/46	6/8	10/2	30/36
Усього годин	90	12/14	18/4	60/72

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Год.
1	Предмет педагогіки вищої школи. Розвиток вищої освіти в Україні і закордоном.	2
2	Сучасні педагогічні технології та їх застосування у ВШ.	4/2
3	Головні форми організації навчання студентів у ЗВО.	2
4	Майстерність професійно-педагогічної діяльності викладача ВШ.	4
5	Основи психології ВШ. Методи наукових досліджень. Студентський період життя людини.	4
6	Когнітивна сфера особистості студента. Особливості властивостей особистості. Поняття колективу.	2/2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Гуманізація і гуманітаризація вищої освіти	4/4
2	Тема 2. Психологічні закономірності формування індивідуального іміджу сучасного педагога.	6/8
3	Тема 3. Умови підвищення ефективності управління та співпраці викладача зі студентами	6/8
4	Тема 4. Засоби, прийоми, бар'єри спілкування	6/8
5	Тема 5. Типи конфліктних особистостей	8/8
6	Тема 6. Особливості професійної освіти в різних країнах. Законодавство України про освіту	6/8

7	Тема 7. Інтернет-технології в освіті. Електронні підручники та навчальні матеріали	8/8
8	Тема 8. Самостійна робота студентів у вищій школі	4/6
9	Тема 9. Особливості дистанційного навчання	6/6
10	Тема 10. Організація і проведення педагогічних досліджень	6/8

6. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота, інтерактивні методи (рольові ігри, дискусії, диспути, дебати, колоквиуми тощо), підготовка дослідницьких проектів студентами.

7. Методи контролю

Поточне тестування, усне опитування, підсумковий тест, індивідуальні консультації.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль № 1		Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3					Іспит
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C	задовільно	
70-74	D		
61-69	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

Таблиці, методичні розробки, презентації лекцій, конспект лекцій і список літератури.

10. Рекомендована література

Базова

1. Андреева Г. М. Социальная психология. – М. : Аспект-пресс, 2000.
2. Будіянський М. Ф. Психологія особистості : учбово-методичний посібник. – Одеса : Астропринт, 1999. – 112 с.
3. Гомезо М. В., Домашенко И. А. Атлас по психологии. – М., 1986.
4. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: Вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. І. Гура. – К. : Центр навч. л-ри, 2005.
5. Євтух М. Б. Пріоритети професійної підготовки вчителя в системі університетської освіти / М. Б. Євтух // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002 : зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України. – Ч. 2 – X. : ОВС, 2002.
6. Загальна психологія. За ред. Максименка С. Д. – 2 вид. – Вінниця : Нова книга, 2004.
7. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посіб. / авт.-уклад. О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н., 2002.
8. Квинн Вирджиния. Прикладная психология. – Санкт-Петербург : Питер, 2000. – 560 с.
9. Майерс Д. Социальная психология. – Санкт-Петербург : Питер, 1999.
10. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посібник / П. А. М'ясоїд – К. : Вища школа, 2000. – 479 с.
11. Немов Р. С. Общие основы психологии // Психология : В 3 кн. – М., 1995.
12. Основи психології. – 2 вид. / Під заг. ред. О. В. Кирийчука, В. А. Роменця. – К. : Либідь, 1996.
13. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова [та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. – 2 вид. переробл. і допов. – К. : Знання, 2005.
14. Психология и психоанализ характера: Хрестоматия по психологии и типологии характеров. – Самара, 1998.
15. Теорія і методика професійної освіти : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін [та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 2012.
16. Урбанович А. А. Психология управления : учебное пособие. – Мн. : Харвест, 2002. – 640 с.
17. Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе : учеб. пособие для вузов / Д. В. Чернилевский. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002.
18. Шапарь В. Б. Практическая психология. Инструментарий / Серия «Учебники высшей школы». – Ростов-на-Дону : Феникс, 2004. – 768 с.
19. Ярошевский М. Г. История психологии. – М., 1985.

Допоміжна

1. Абульханова-Славская К. А. Деятельность и психология личности. – М. : Наука, 1980. – 335 с.
2. Аргаил М. Психология счастья. Серия «Мастера психологии». 2-е изд. – СПб. : Питер, 2003. – 271 с.
3. Бенедиктов Б. А. Бенедиктов С. Б. Психология обучения и воспитания и высшей школе. – М. : Просвещение, 1991. – 312 с.
4. Вачков И. В. Основы технологии группового тренинга. – М. : Издательство «Ось-89», 1999.
5. Вульфсон Б. Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге XXI века / Б. Л. Вульфсон. – М. : Изд-во УРАЛ, 1999.
6. Гордеева Т. О. Психология мотивации достижения. – М. : Смысл – ИЦ «Академия», 2006.
7. Кононенко А. О. Психологічні складові індивідуального іміджу сучасного педагога : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : 19.00.07 / А. О. Кононенко. – Одеса, 2003. – 20 с.
8. Кравець В. П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття / В. П. Кравець. – Т., 1996.
9. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання. Умови застосування. Дистанційний курс / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко. – Х. : Торгсінг, 2001.
10. Левин К. Динамическая психология : Избранные труды / Под общ. ред. Д. А. Леонтьева и Е. Ю. Патяевой. – М. : Смысл, 2001.
11. Левин К. Разрешение социальных конфликтов – СПб. : Речь, 2000.
12. Леонтьев Д. А. Психология свободы: к постановке проблемы самодетерминации личности. Психологический журнал. – 2000. – Т. 21. – № 1.
13. Лушин П. В. Личностные изменения как процесс: теория и практика. – Одесса : Аспект, 2005. – 334 с.
14. Маслоу А. Мотивация и личность. – СПб. : Евразия, 1999.
15. Маслоу А. Психология бытия. – М. : Рефл-бук, 1997. – 300 с.
16. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта – тенденція світова / Н. Г. Ничкало // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002 : зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України / АПН України. – Ч. 2. – Х. : ОВС, 2002.
17. Олпорт Г. Становление личности. Избранные труды. – М. : Смысл, 2002. – 462 с.
18. Реан А. А., Кудашев А. Р., Баранов А. А. Психология адаптации личности. – СПб. : «Прайм-Еврознак», 2006. – 479 с.
19. Роджерс К. Становление личности: Взгляд на психотерапию / Пер. с англ. – М. : ЭКСМО-пресс, 2001. – 414 с.
20. Табачек І. В. Формування та розвиток особистості сучасного вчителя : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук : спец. 09.00.10 «Філософія освіти». – К., 2005. – 20 с.

21. Чалдини Р. Психология влияния. Убеждай, воздействуй, защищайся. – СПб. : Питер, 2010. – 336 с.
22. Шихи Г. Возрастные кризисы. Ступени личностного роста. – СПб. : «Ювента», 1999.
23. Щербань П. Сутність педагогічної культури : Вища освіта України / П. Щербань. – К., 2004.
24. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / Пер. с англ.; общ. ред. и предисл. А. В. Толстых. – М. : Прогресс, 1996.

12. Інформаційні ресурси

1. [http : //www.info-library.com.ua/](http://www.info-library.com.ua/) – Електронна бібліотека.
2. Болюбаш Я. Я. Державна програма «Вчитель» – поступ назустріч учителю / Я. Я. Болюбаш // [http : // www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)
3. Інститут корекційної педагогіки і психології, м. Київ. Режим доступу : www.ikpp.npu.edu.ua/index.php?limitstart
4. Морылева Э. А. Функциональное значение социально-профессиональной мобильности в подготовке педагога в вузе / Э. А. Морылева, Н. Н. Суртаева // [www.tgpi.tob.ru/info/nauka/conf/old/cont %20](http://www.tgpi.tob.ru/info/nauka/conf/old/cont%20).
5. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Даний ресурс містить максимально широкий спектр ключових текстів з психології, психогігієни, філософії, релігії, культурології та ін. Режим доступу: [http : //psylib.kiev.ua/](http://psylib.kiev.ua/)
6. Сайт факультету соціології та психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка представляє наукову фахову онлайн-бібліотеку, зокрема понад 20 повнотекстових електронних версій видань з психології. – Режим доступу : [http : //www.socd.univ.kiev.ua/](http://www.socd.univ.kiev.ua/)